

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:

Égész évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyed évre 1 „

Szerkesztői iroda, hová a lap szállomni részét tárgyazó küldemények intézendők: a ref. lelkész lak.

Bérmestelen levelek csak ismert kerekből fogadtatnak el. A kóriratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal, hová az előfizetési pénzek, a lapba szánt hirdetések és felajánlások küldendők: Nagytér 136. sz. a.

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr., többszörösnél 4 kr.

Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstárilleték 30 kr.

A nyilt-térben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések megvásárlásánál, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Előfizetési felhívás

a

„SZABOLCS”

október—decemberi folyamára.

Midőn előfizetési felhívásunkat ujjolag a t. cz. olvasó közséje tudomására juttatjuk, nem látjuk szükségesnek ugy is ismert programunkat, s ez évi működésünk sikerét emlegetni. Haladunk tovább is azon uton, melyet elvül tüztünk magunk elé.

Kérjük a t. előfizetőket ugy a mult-ról, mint a jövőre nézve előfizetési díjaik befizetésére. S minthogy lapunk e mai számtól kezdve Debreczenben nyomatik, hol jutányosabb ár mellett állithatjuk ki, annak alakja változtatni, tartalma bővílni fog a jövő évnegyedben.

A „Szabolcs” körül szép számu, s jónevű írói kör sereglik, ez kellő biztosíték a lap tartalmára nézve.

Előfizetési díj egy évre 4 frt.

Félévre 2 frt.

Évnegyedre 1 frt.

Hirdetési díjszabásunk változni fog! A lehető legjutányosabb áron veendjük be a hirdetéseket, s előnnyel fognak birni a készpénzzel fizetők.

Mig lapunkban nyilvánosságra nem lesz hozva a kiadóhivatal: addig az előfizetési pénzek és hirdetések az eddigi helyre küldendők.

Nyiregyháza, szept. 20 1874.

A LAP-KIADÓ TÁRSULAT.

A tanító,

mint erkölcsnemesítő és nevelő.

„A kisvárdavidéki felekezetenélküli népnevelési egylet által” koszoruzott pályamű.

Írta:

Görömbel Peter.

Mielőtt a fentirt kérdés tárgyalásához a fejtegetéshez hozzáfognék, szükségesnek tartom lehető röviden körvonalozni saját kiindulási pontomat; — és keresni — nézetem szerint — azt a célt, melynek elérése, vagy legalább megközelítése végett, a „kisvárdavidéki felekezetenélküli népnevelési egylet”, e kérdés tüzetes tárgyalását óhajtja; s a mit legközelebb e kérdés pályázati uton való meghányás-vetésével is elérni kívánt.

Az én egyéni álláspontom a kérdésnél im e szavak jelzik leghevesebben: „a közmivelődési előmozdítója a tanítói osztály lehet”, ez idézetnél rövidebben nem tudnám ezt saját szavaimmal sem jobban kifejezni. Csak „a közmivelődési” szónak kell még értelmét adnom, az idézetben. — Közmivelődési alatt itt az alsóbb néposztály mivelődéset értem különösen.

Mert hiszen azt a tanítói osztály nem állítja, kérdés nélkül nem is állithatná, hogy a felsőbb iskolákat járt, vagy magán-nevelés által kiművelt osztályra az ő működése oly hatással válna, hogy ott is ő lenne a mivelődési előmozdítója. És így én ugy beszélék e műben a tanítóról, mint az alsóbb néposztály közmivelődésiének előmozdítójáról. Ily szempont alatt kérem e szerény mű felett hangoztatni az igazságos bírálatot is.

Az eddig mondottak jelzik saját álláspontomat és kiindulási pontomat egyszerűsmin.

Az egyletnek célját, melyet e kérdés vizsgálása által legalább megközelíteni kívánt, nézetem és felfogásom szerint, a következőkben írhatom meg. Ugyanis:

Látva s érezve azt az egyletnek minden tagja, mily fontos állást foglal el a tanítói osztály a társadalomban; látva és érezve azt, mennyire függ a tanítóktól a nemzet és a haza jövője békés és harcziás napokban s körülmények között, nem feledvén ama mondatot, melyet csak pár évvel előbb irt egymásután, de saját meggyőződése s biztos következtetése szerint, a világ minden hirlapja, hogy: „Franciaországot a porosz tanítók gyalázták s verték meg”, látva ellenben azt csaknem minden iskolában, hogy nálunk országzszerre s vidékünkön is a tanítók, tisztelet azoknak, kik e megrovást nem érdemlik, mily kicsibe veszik állásuk, hivataluk fontosságát, látva azt, hogy tanitanak ugyan, s lehet mondani katonai tempók szerint fegyvelmek is, de az erkölcs nemesítésre sem tanítás előtt, sem tanítás alatt s közben kellő súlyt nem fektetnek s látva azt, hogy az előrehaladt s kifejlett nevelészet elveket, melyek a test, lélek és szív párhuzamos kifejtését tanácsolják, kevés tekintetre méltatják, hanem csak fizik a tanítást kellő megfigyelése nélkül az egyes gyermek s a gyermekeseregben levő tehetségeknek, e kérdés tárgyalása által az egylet a tanítói osztályban felkarja kelteni azt a tudatot: mily fontos szerepe vállalkozott az, a ki tanítóvá lett; és mily nagy mértékben függ őtől az, hogy hazánk népe a nyugoti mivelt-ség niveaujára emeltesse.

E meggyőzést szükségesnek véltem kivált a magam részéről ily nagy feladatnál, mint a minőt a pályakérdés elem tart. Mert azt tartom, hogy e kérdést általánosanban tárgyalva nem három ivet, de kötetet lehetne róla írni.

A kijelent határokat közt most már szólok a pályakérdéshez. S a főkérdést szabatosság, s könnyebb tárgyalhatóság s világosság s rendszer kedvéért is két részre osztom. Szólani fogok először a tanítóról, mint erkölcsnemesítőről, és II. a tanítóról mint nevelőről.

I.

A tanító mint erkölcsnemesítő.

A tanítónak, mint erkölcsnemesítőnek hivatalosa igen nehéz és súlyos feladat. A ki a népetelet ismeri, azelőtt azt bizonyítani is fölösleges. De mily kevés ember törődik a népetelet komoly s alapos megismerésével? A tanítónak ez multhatlan teendője. Valamint a kézmiveltetés ismeri kell az anyagot, melyből dolgozik, ugy a tanítónak ismernie kell a növényeket alaposan és minden ízében, kit idomítani akar, s jó erkölcsöt szándékozik kifej-

teni s jöttek végbevitelére egy egész életre le akar kötelezni, mert a tanító feladata s törekvése szerintem ez, vagy legalább ennek kell lenni.

Igen! de mint fentebb mondtam, ez az erkölcsnemesítés nehéz munka nagyon. És pedig sok oknál fogva. Ha a filozófiában éppen időnkben kifejlett ellentétes bölcsészeti nézeteket nem tekintjük is, az ember származására nézve, ha mellőzzük a materialisták és spiritualisták közt és által kifejlett ellentétes fogalmakat az emberről, ha a régibbek közül Voltair Rousseau, Diderot, vagy az újabbak közül, kiket modern materialistáknak neveznek, Wogt, Büchner, vagy Darwin tanait figyelembe nem vesszük is, annyi áll, hogy az emberben van anyag és szellem. Az anyagot nevezhetjük talán állatias résznek, hiszen ezt még a kegyes vallásos emberek sem utasíthatják vissza, mivel a régi vallásos fogalmak szerint az ember „lelkes állat.”

Már természet törvénye szerint is az anyag, az állatias rész, a test csak a könnyebb, hasznosabb után vágyik, kivált a gyermekben. S a tanulás maga, mint a léleknek, mint szellemi résznek gyarapítása, s a lélek vágyainak kielégítése — kivált a gyermekekre nézve — keletlenül teher. A jónak, szépek, az erénynek s erkölcsnek megkedvelése és megkedveltetése, kivált ha egy kis akadály is van előtte — terhes, nehéz feladat. — Nehéz az erkölcs nemesítés; mert a rossz többnyire könnyebb és anyagilag előnyösebbnek tetszik mindig. Nehéz főként azért, mert mig iskolába nem ment a gyermek, a roszt megszokta. Ritka falusi ház az, s hol gyenge csecsemő korától erkölcsileg is gondnal kísérjék a gyermek nevelését.

Ily nagy akadályokkal kell megküzdeni a tanítónak az erkölcsnemesítés nagyszerű munkája közben. De ezeket mind le kell győznie. E nélkül tanítása csaknem haszontalan, vagy sok esetben még káros is az erkölcsi erő felbraztása és munkásságba hozatala nélkül. A jó erkölcsnek, a lelkiismeretességnek meg kell nyerni a tanítvány egész volóját; mert „a tudomány — mint Rabelais mondá: — lelkiismeret nélkül csak a lélek romlása.”

Egyedül a jó erkölcs s az abból kifejlesztött tiszta, nemes jellem az, ami az embert felül emeli az állatokon s az állatiaságon. — A jellem az, ami az embernek legnemessebb tulajdona; azért a köznépnél is az ő nyelvökön szólva „az emberséges ember” nagy ember, nem mindennapi, kitűnő ember. — Az ember értéke erkölcsiségén alapul. S amint áll az egyes emberre, ugy áll az emberiségre nézve is, nézzük bár az embert a materializmus, darvinizmus, vagy spiritizmus szemlivelégén által. E pont az erkölcsnemesítés fontosságát világosan is kimutatja.

Ez értelemben mondhata s mondja a költő is: „Minden ország támasza s talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görbed.”

Ez a tiszta erkölcs azonban hanyatlóban van, kivált a köznépnél. Az erkölcsiséget nem keresi, nem tekint semmi tettheben. „Egy kicsit hazudni, egy kicsit csalni, kicsit lopni nem véték,” ez a jelszó egész közmondással

lett már. — Sőt az, a ki dörgölődött az iskola falaihoz, írni, olvasni, számolni is, ahogy megtanult, a fentírt elvet alkalmazza is, a kin csak módját ejtheti, lelkiismeret furdalása nélkül.

Eddig a papi — szokásos jellemző néven — felekezeti oktatás: a régen multban bigottismus, — babonás hit által visszatart-hata a rosztól. — De ma a bigottok száma hála az előrehaladás szellemének nagyon megfogyott. A lelki setéséget eloszlatá a felvilágosodás fényes napja. A bigottból kétkedő, aztán materialista lett; olyan materialista, ki a szellemmel, erkölccsel nem sokat törődik. — A „tudakos,” „a politikus csizmadia”-féle embernél pedig nincs neveltségesebb, de egyszerűs-minő számandóbb ember, az ember világban! Ő mindent igen jól tud; jobban tud, mint más. Senkire nem hallgat; kellettén tulmenő beléscelkedéssel aztán magát neveltségessé teszi; semmi nézetet el nem fogadván, gazdalkodásának észszerűtlen vezetése által, magát és családját jégre viszi, a közügyek intézését ez csarvarja; a köz jó, nemes és szép, haza s nemzet ügye iránt keble sívár marad. — Erkölcsi nevelés nélkül nyilván válik az iskolázott köznép. Ez állapotból egyik legfőbb eszköz a mi őt kiemelheti, erkölcsi erejének felébresztése, kifejítése, tette indítása.

(Folyt. köv.)

KÖZÜGYEK.

A „Sz. H. Közlöny” szerkesztőségéhez.

Midőn a napokban komoly és tiszta meggyőződésből elhatároztam magamat arra, hogy gyenge erőmnek és tehetségemnek minden összegét latba vessem arra nézve, hogy városunk felforgatott köz- és társadalmi életének okát kikeressem s nyíltan, őszintén, félretelve minden személyes gyűlöletet, a tiszta leplezetlen igazság fegyverével lépjek a küzdelem s rompójába: két dologgal első tekintetre tisztában voltam: egyik az, hogy a nemesen és igazán érző önzetlen emberek becsülését vonandom ez által magamra, másik az, hogy a zavart valóban csinálók, a visszavonás tűzét folytonosan szítók minden dühe és epéje, mely még tartalék erőt meghagyott, felforr akkor, midőn észreveszik, hogy egy ember, ki eddig példátlan türelemmel engedte magát ellenségei által bántalmaztatni, becsületben meghurcoltatni, most íme egyszerre csak megelégti a sokat, s ha a maga sérelmét hallgatott, nem hallgat többé akkor, midőn egy városnak jó hírneve és becsülete van megtámadva az azt az időszert jó akarattal kormányzó képviselőtében s ha jól gyantimot, épen olyanok által, kiknek a képviselőt bízottította a megélhetést; nem hallgathat, de kiáll bátran, rettegés nélkül s megmeri mondani az igazságot.

Egyik felterveemben sem csalódtam!...

A jók és igazak, kik vérző szívvel látták az év folytatni, mióta városunk azon „szerencsében” (?) részesült, hogy két heti közlönye van, társadalmi életünk felforgatását, a sajtónak azon alá sülyedését, mely szerint az vakmerő kezekkel családi szentélyekbe is nyúlt, hogy ott is átkot terjenjen, mely a városi ügyekre nézve folyvást bántalmazta a vétkesekért azokat, a kik véltelenek valának! (Miert?) Ennek okait kifejtendők, mindent adatokkal bizonyítva, egy közelebb jövő cikknünkben, melyben oda mutatandunk bátran és rettegés nélkül bajaink valóságára. A jók és igazak becsülték s becsülik bátor fellépésüket.

Azok pedig, kiknek Achilles erejük (!?) a folytonos rágalmazásban és zavart csinálásban határozottól, szintén beigazolták előleges feltevésüket, a „Közlöny” 43-ik számának tárogató rovatában!...

Hagyján!... Az igazságnak az igazságtalanságtól rágalmaztatni érdem! Nem is felének ezen aljas rágalomra, ha benne oly ferdtések nem volnának, melyeknek leírásánál még a tollnak, mely azt leírta is pirulni kellett.

Jöjünk tisztába a kérdéssel úgy a mint áll, nem oly ferdtésekkel, mint a mely a „Közlöny”-nek valóságos természetű volt.

Én, mint a nyiregyházi képviselőnek az időszertini egyik tagja, nagy visszatétellel olvastam a „Közlöny” 41-ik számában „Fekete pontok” cím alatt megjelent vezércikket, mely a nevelésnek különleges buvó varából egy városi képviselőt oly alaváló vádakkal terhel, melyekkel szemben igénytelen felfogásom szerint csak azt lehetett tenni, hogy magam hagyja száradni a piszkokat, s akkor méltó leend reá, hogy bár ki által is megköpessék, vagy felhívandja a „Közlöny” szerkesztőségét, hogy nevezze meg az egyeseket, kik ott aljas utakon a zavarosban halásznak, mely más szavakkal azt teszi, hogy a várost meglopják. Felvettem tehát a tollat, s a férfias bátorság hangján kértem a „Szabolcs” legközelebbi számában napvilágot látott vezércikkemben a „Közlöny” szerkesztőségét nyiltszívűen, egyenességre, sürgettem az önhasznosok nevéit, hozzá te-

vén, hogyha ez részökör nem történnek, „ha más nem akad a képviselőtben”, magam leszek kénytelen indítványt tenni az iránt, hogy a becsületlen megtámadott képviselőnek elégtételt szolgál-tassak.

Azonban a „Közlöny” következő számában senki megnevezve nem lett! Nekem tehát nem maradt egyéb hátra, mint a következő képviselői gyűlésen, ha következetes akartam magamhoz lenni, megtenni indítványomat. Nem hamarkodtam, sőt tanakall igazolhatom, hogy gyűlés előtt többeknek mondtam, hogy vajha akadna más valaki, ki a képviselőt érdekében felszólalna, mert ismertem embereimnek alacsony gondolkodását, tudtam, hogy ők saját tisztázhatatlan érzelmeik szerint mérők mások intenczióit; azonban már a gyűlés napirendre tér vala s még se szólt fel senki; így én komoly, nyugodt hangon felszólaltam, kérdezve, van-e tudomása a képviselőtnek e nyilvános azon köztételt rágalmazásról, ha nemes tudomásra hozom, s indítványozom, hogy keresetessék meg tisztelettel a „Közlöny” szerkesztőségét, hogy azokat, kiknek talán általuk kifogásolható eljárásukból az általános rágalomra tévedtek, nevezze meg, a vádat igazolja be, hogy az illetőket sújtsa a törvény szigorja.

Ez volt indítványom, ki ellenkezőt mond, arra szebbet nem mondatok, mint azt, hogy hazudik!

Ez indítványhoz többen szóltak, s abban mindenek megegyeztek, hogy tenni kell e tekintetben valamit, de valaki azt indítványozta, (nem én, mint a „Közlöny” mondja), hogy az eféle ügy a sajtó hatóság elbe tartozván, ott lenne elintézendő, ennek többen azon indokból voltak ellene, hogy az esküdtöttek ez időszert meg nem bízható, mert a legutóbbi igazságot is elejté. Ekkor álltam én fel s nyilvánítám, hogy én a sajtó hatóságot csak akkor akarnám igénybe venni és akkor minden áron, hogyha a „Közlöny” szerkesztőségére a megkeresésre tagadolás felelne, s feleletlen szenvedély hangján azon ellenvettem, hogy hátha ott sem szolgáltatnának igazságot! feletem a szenvedély hangján beismerem, de nem oly alacsony értelemben, mint a hogy önök gondolkodnak, hanem a szenvedély magasabb hangján, melyet az igazság, az üldözött igazság védelme adhat egy melegen érző és a rágalom hitvány porán felül emelkedett kebelbe.

Ez a való, ki ellenkezőt mond, ismét „hazudik!” Elmondám, hogy én felteszem, sőt valóban hiszem, hogy a „Közlöny” szerkesztősége az igazság és közérdekében, általános rágalmat tényekkel s adatokkal sietend igazolni, mert a sajtónak valódi feladata ez, s ha nem tennék, akkor előttem az nem szabad sajtó többé, hanem alaváló porba sülyedt zug-iradalom, mely nem érdemli, hogy önzertes ember szóba álljon vele, de egészen a rendőri közegek hatáskörébe esik.

Ez a való, ki ellenkezőt állít, ismét „hazudik!”

Tudom én, hogy önöknek jól esett volna az, hogyha a képviselőt elment volna megköszönni önöknek a megtisztelő kifejezések! sőt még talán azt is elvár-ták volna, hogy azt mondja alázatos arccal, hogy rágalmazzának tovább is. Tudom én, látom ugyan rágalmaikból, hogy ezt az egész esetet, s az én egész tisztá meggyőződésomból származott fellépésemet újságrólí feltékenységnek akarnák s szeretnék feltüntetni. Csalódnak, ha azt hiszik, hogy ezt egyetlen önzetlen ember ennek magyarázná. Ez nem egy hírlap érdeke többé, de egy városé, az belátja mindenki, engem mint újságrót nem bántottak, de bántották a képviselőt, melynek tagja vagyok.

Azt mondják önök, „ha önzertes ember vagyok, ha adok valamit társadalmi állásomra, lelkeszi nemes tisztetnem, földe fogom magamat tartani oly akciótól, melyet a „Közlöny” ellen magam indítottam” sat.

E pontnak két oldala van! Először lelkeszi nemes tisztetnem, önzertesem s társadalmi állásomra hivatkozunk (csattanós lett volna, ha szerkesztőt tisztetnem is itt említék fel.) Uram! anyi okkal több, a hány féle állásba igénytelenséget állították, hogy védelmezem önzertesem, hogy pártját fogjam, egy általuk rossz akarattal a körvén s egész haza előtt nyomorult silányásban feltüntetett erkölcsi testületnek. Ezt tennem kötelességem volt, nem aljas önhasznosléseből, mint önök rágalmaznak! Nem! A „kenyeri irigység”-sohant bántott s vetenített alacsonkodásra, niint önök, melyet igazol lapunk ellen folytatott polémiajuk, nem, hanem tiszta, szent meggyőződésből. Különös volna valóban, hogy ha az önök igazságtalan eljárását pusztán azért hallgatnám el, vagy épen helyeselném, mert önök esküdt ellenségeim!

Különbön igen furcsa fogalommal bírhatnak az önzetről és a lelkeszi jellemről. Igaz, hogy amakk hosszútörőnek kell lenni, s megbocsátani meg lehet, míg jószívűség és engedékenység az igazságnak nem árt, de milyeset amakk tempomát beszárnó látja, oda kell vetni, ha kell mellett is, és az utolsó csepp végig harszolni mellette. Ha ezt tevéim. — úgy hiszem — önzertesem jártam el, s e tettemért minden jók becsülni fognak.

Nem mondatják önök, hogy bekeségre nem törekedtem, nem tagadtam, hogy hallgattam, midőn szenvedélyes gyűlöletöknek nem volt elég, hogy mint emberem sárt dobálnak, hanem megmondolttam különnyelmisségem meg lelkiismeretem buzgóssággal folytatott hivatalos eljárásaimat is megtámadták; hallgattam midőn láttam, hogy becsületőzra tett ígért dacára, szenvedélyes gyűlölettel saját híveim körében ellenem bujtogattak, becsületemre sőt életemre törtek, csakhogy a szerkesztőt állástól, melyet hosszas kérelemmel vállaltam el, visszariaszszanak, de midőn egy vá-

rosi képviselőt, hol sem állampolitika nem játszhatik, sem korumpáni még csak nem is lehet, önhasznos-lenségek s zavarosban halásznak neveznek, többé nem hallgathattam. S hogy nem hallgattam, örökök rajta!... A jók elismerésben kívül itt szivemben, lelkiismeretem nyugodtságában van jutalom!

A másik oldala idézett ponton az, mintha én kezdettem volna az akciózt a „Közlöny” ellen!... Habó uraim! nem oda Buda! Rendes szokásuk a maguk büneit másokra kenni! Önök kezdik azt a „Közlöny” legelső számával, s folytatják azóta nyíltan és alátomban.

Szerkesztői pályáimnak történetére hivatkozni! Örvendek rajta! Ez épen ellenök bizonyít. Szerkesztői pályám (és ezt önzerttel mondatom el) a humanizmus, becsület és igazság független védelme, s annak tartja minden elfozultatlan olvasó, dacára az önök folytonos rágalmainak, melyekkel félre akarták vezetni a jó hiszmetű közönséget.

Most jön azonban a dolog java, egyszerűs-minő neveltségese oldala. Azt mondják ugyanis, hogy én vezettem a képviselőt!... Megköszönöm a bököt, de el nem fogadtam. Egy olyan képviselőt, melynek tagja egy országgyűlési képviselő, rajtam kívül még 4 pap társam, a tudományról és szónoki tehetségről ismert B. J. K. G. és K. G. O. A. stb. s annyi diplomátikus ügyvéd tapasztalt fő van együtt, vezetni nem tartom magamat elég erősnek (s ha úgy volna, ez rám csak dicsőség lenne,) dehogyan e gyűlésen épen én szóltam a képviselőt szívből, az igaz, s csak azért történt, mert más senki meg nem előzött. Azt azonban mintha én önhasznosléseből, aljas érdekből szóltattam volna, merő rágalomnak, s az önök lapját mindaddig, míg kifogástalan tényekkel és adatokkal be nem bizonyították azt, mit cikkükben értetni akarnak, mintha engemet a városi ügyek elbírálásában önérdék és önhasznoslése vezetne, — silány zug-iradalomnak nevezem nyilvánítom isten és világ előtt olyannok tartom, melynek legfőbb intencziója abban áll, hogyha másképp nem lehet, undorító rágalommal riassák vissza azt, ki ellenökben a tiszta nyílt igazságot védelmezni.

Könnny kimondani a rágalmat, csakhogy be is kell azt bizonyítani! Derék kibuvó ajtó is lett volna egy ily cselvágással menekülni a galibából, melybe ez egyszer belejutottak! Azt az önhasznoslést, zavarosban halásztat be kell ám bizonyítani, kifogástalan tényekkel és adatokkal felhíren fektetvél, hivatkozván documentumokra. Valamint a többieket is meg kell nevezni. Akkor aztán majd tudni fogjuk a magunk kötelességet.

Igy áll a dolog tisztán olvasók! Polemizálni nem fogok, még csak egy teendőt van e részben, kikürtani egy következő cikkiben az egész dolognak valódi okát, megmutatni, kik azok, kik a közügyet hordják ajkukon, s tetteiknek rugója az önhaszn, önérdék és sértet emüls. Ez nem leend rágalom, de tény, mely nevetek emüls s documentumokat mutat fel.

En béke és baráti jóbort nyújtottam, örömmel fedeztem volna el a megbocsátás lelkével ellenem sérelmeit, de mintán provócávia vagyok, az igazságot elcseni nem engedhetem. Aközok, a kik javitathatlan felesleges beszélni menjenek a pályán, melyet megkezdettek, s az osztalékok nem kívánom, dicsőségüket nem irigylem! Legyenek felelősök saját lelkiismeretük és isten előtt, élvezék majd gyönyörűséges megvetésük fanyar gyümölcseit!... Már érük!!!

L u k á c s Ö d ö

Tanodal értesítés.

A nagyméltóságú vallás- és közkutatási m. kir. miniszter Szabolcsmegye tanügyi s minden közönségét valóban méltó hazafai hállára kötelező azon kegyes rendelkezéssel, melyszerint a nagykállói állami — eddig még csak három osztályból állott — reálintézetében, jövő 1874/5. tanévre már a negyedik is megnyitást fog, s ez által a következő többi sorozatos osztályok fölállítását szintén rendelkezhető tetettet; tanévi szokásos értesítvényünk s vidéki lapjaink hasábjain régt átadtuk a nyilvánosság örömetjes elismerésének.

Örvendetes közleményünk azonban egyszerűs-minő sejténi enged az eshetleges árnyat is, mely a sugarakat szemünk előtt könnyen felfoghatja, és így a fényt mindnyájunkra nézve láthatatlanná, korán eltűnté teheti; sejténi engedjük, miként a negyedik osztály megnyitásának állami föntartatósági elrendelése még csak egy új jelvénye kezünk között, melynek, hogy hivatásához híven meggyék s városunk tudományteretét és pártolását s az ifjú nemzedék tudományos képzettségét továbbfejlesztés és haladását kellő diszben magasan s messze hirdet-hesse, mindenesetre szíldár, magas és illoleg diszes átványra kell feltűznie; sejténi engedjük, miként minden előnyös pont birtokbavé és s erős állásfoglalások mellett is a már biztos győzelemmel kínálkozó küzdelem túlfeszített képzeletek miatt könnyelműen önkéntes elkerülése nem lenne más, mint eddig fenálló jó hírnevünk becsülványa, utódainkat illetőleg egy kétségtelenül megbízhatatlan túlsúly felelőség merész elvállalása, maradekainkra nézve pedig méltán és örökké méltó lelki fájdalom keltő gondolatörökség.

Mindezekhez még azt is tesszük, hogy intézetünk csak helyhez kötve Nagykálló, különben ország-világ, s legkülönösebben Szabolcsvármegyé; valamint fölívragása tehát mindnyájunk érdeme; úgy hányatlans mindnyájunknak, legkülönösebben pedig Szabolcsvármegyének becsúthatlan bíme.

A realizmus — valószérv tudományok — akár a folyók s tengerek habjain 1807. óta már uralkodó gozha-

jónak, akár 1830. óta vasuton robogó repülő gőzmozdonyaink, akár a még 1792-ben föltalált s a világot perczek alatt együttesítő telegráf. Akár a híres Duncan skót lelkes által létrehozott folyvást nagyobb és nagyobb virágzásban álló takarékpénztárak, akár számtalan szántó, vető, arató és cséplőgépeink, gépjárműk, műrajzolat, mindezen idős intézmények vezetői és kezelői személyzetét, különösen nemzetünknek az ipar, művészet és kereskedelem magasabb felüldel versenyreható érdekében magasabb képzéstudományi képzettségű egyénekre váró kiáltó szükségét soknál csak esetben magának az életelőző elhajtató pályának rövidebb és gyümölcsözőbb voltát stb. stb. tekintjük: kétségtevélenül a jelenkor egyik legmegtapoltabb tanúságok: ugyanezért ok és jogszerű következtetések után mindazoknak, kiket csak úgyünk megillet, érint vagy érdekel, a szaknatorád megválasztásában fáradozó s kutató figyelem illetékes esetekben felénk irányítását, megállapodások indokálási közre nemzeti jólétünk jogos követelményeinek is méltó helyet érdemlő felvételét, kezdeményezéseket vagy folytatásoknak egész a lehetőségig köteles szülői áldozatokkal is keresztülvitelét és kitartását s ezek által egyetemleg nyí sájt magunk, mint szerettet édes Magyarháznak szellemi és anyagi gazdagulása — s boldogulásának előmozdítását előadhatlan erkölcsi s honfiumi köteleink sorozata jegezzük fel; folyjék pedig annyalval is inkább, mert hogy reáitanodánk, kiváltképen Szabolcsra — rég idők óta tetemesen érzett legfőbb hiányának teljes kipótlása okéart állított s nagy összegű államköltészen tartatik s emeltek, mindig jobban és jobban behatónyul s bizonyára tagadni senki sem fogja.

Ezzel tehát már-már küszöbön új tanúvünknek majd ismételen, majd egészen újból csak azon tudnivalókat és előzeteket kell még körülmegebben elmondanunk, melyek t. tanügyi közönségünknek okvetlenül szükségesek, ugyanis: 1. a beiratások folyó hó 29-kén kezdjük s jövő hó 3-kán befejezzük; különös, kivételes, igazolt esetekben későbbi bejegyzések is történhetnek, de az időközben előadott tanulmányok ismerete, szóbeli vizsgálat által igazolandó; rendkívüli és barmtalanul jelentékeséi a tanév folyama. Iatt is bármikor elfogadtatnak. 2. Beiratások alkalmával a t. szülők és gyámok személyesen, vagy legalább megbízható s teljesen érdeklődő meghatalmazottjaik által sziveskedjenemegjelenni, mikor a tandíj fele 4 frt 20 kr, felévi hitoktatásért 2 frt 50 kr, ezeken felül egészen új tanulóknál által még 2 frt 10 kr felvételi díj is előre fizetendő; s a mult évi bizonyítvány felmutatandó. 3. Oly tanuló, kik valóban szegények, ha jóakaratu szorgalom s haladásukat biztos lelejt adják, a tandíj elengedéseért itt nyereszó utasítások szerint időközleg majd folyamodhatnak; de ezért a hitoktatás és felvételi díjait eleve fizetni kötelesek. 4. A tankönyveket, kész fizetést kell bír, de rendes árban, maga az intézet szolgáltatja ki, melyekre felmerülő költségeket szinten ugyancsak beiratás alkalmával legalább bizonyos előleg kívánatik. 5. Gondoskodva van, hogy minden vidéki növendék, saját igényei szerint is illoleg mérsékelt áron s rendes jó helyeken találhasson lakást s ételmezést; szabadon tehát körünk ez érdemben az igazgatóság előleges megtudakolását, miáltal egyszersmind az évközben gyakran fölkerülő szokott tanuló s gazdapanaszoknak is könnyebben eljök vétehetik. 6. A középtanodák ma már azon kiválból érdekességet is nyújtják, hogy nemcsak a német, hanem még a francia nyelv is mint rendes tantárgy; szép számu heti órákban s eléggé figyelmes beosztások mellett tanítattak. Végre 7. Nem szabad elmulasztanunk annak fölemlítését sem, hogy intézetünk a város hiven öröztöt ősi nemzeti jellegénél fogva a magyar nyelv aiki elsajátítására is teljes előnnyel ajánljuk.

E pontnál legkülönösebben felvidékünk német ajkú lakóira gondolunk, kiknek nagyon, de nagyon óhajtánk mi is meghálálni a német nyelvet örök idők óta ott tanuló gyermekeink iránt üelő szeretettel tanusított testvéri sziveségök, — kifejtett buzgalom — s anyai sokoldalú fáradozásaikat; óhajtánk legalább oly mérvben, melyben mi a kegyelletek most jövő tanévre is igénybe venni bátorodunk s hogy valamikép félreérteseknek ne legyünk kivéte, gondolatmenetünk indokoljuk is.

A hála már magán vége a legnemesebb érények egyik legfőbbike lévén, gyakorlati s igazolási téri hiányban pusztán eszmeleti vágyakozásának kijelentése is költéesség; továbbá, ha mi kizárólag idegen érintkezhetés szempontjából ugy törekszünk megjeitni azt a német nyelvet: épen nem látjuk át, miért ne tehetnék ezt hasonló czébból a magyarral t. felvidéki testvéreink? anyival is inkább; mert még talán akkor sem noudanánk sokat, ha azt állítanók, hogy a német nyelv kedves magyar földünk dus virányu talaján s anyvi áldás közt legfeljebb szükséges; de a magyarnak tökéletes bírása nemcsak szükséges, hanem egyszersmind haz. fiai szent költéesség is.

Hoza isten mindezeknél fogva kedves tanítványainkat mentöl előbb oly nagy számban, a milyen mérvben mi szivesen várjuk és látjuk!

Kelt Nagy-Kállón, a m. kir. állami IV. osztályu reáitanodában, szept. 16. 1874.

Gaaparik János,
kir. h. igazgató.

Válasz Görömbei Péter urnak.

Betegségem miatt két hétig nem foghatván a tollat kezebe: G. P. urnak a „Szabolcs” 31-ik számában megjelent a 2-ik magyar egyetemes tanítógyűlés előestéjén” című cikkére válaszat csak most tehetem meg. Nem akarok meddő vitakozást idézni

elo; szándékunk csupán csak az említett cikk végén megjelent illetéktelen vádat kellet mértékre szállítani le.

Hogy a megyénkben levő különféle tanítóegyletek az országos tanítógyűlés rendező bizottsága által kitűzött tetteket tárgyalják-e vagy nem, azt nem tudom; de hogy a szabolcsmei és hajdúkerületi protestans tanítói egylet miért nem tárgyalta: annak okait megátmadott egyletünk érdekében szeltoztetni kívánom.

Nem tárgyalta, vagy jobban mondva, nem tárgyalhatta tanítói együletünk azért:

a) mert a kitűzött tetteket, — bár ha jól emlékszem, azok már márt. havában ki voltak nyomtatva, — csak julius elején kaptam meg.

b) mert junius végén előbb az egyházmegyei körlátogatóság, ezt követölög egyházmegyei egyszéret a tanfelügyelőség vizsgálván: ily körülmények között, — midőn a tanitonak otthon kell lenni, — gyűléseni nincs idő; végül mind két vizsgálat megtörténvén, következett az évetárazó vizsgárat készülés, mi ismét lehetlenné tévé a kellet időbeni gyűlésezt.

E körülmények okai annak is, hogy tanegyületünk az országos tanítógyűlésen küldött által nem képviselték. — En magam részéről óhajtottam, akartam is felmenni a gyűlésre, de közébjött akadályok lehetlenné tévék felmegetelemet.

A mi pedig cikkirő azon feltevésezt illeti, hogy mi, már mint tanítóegylet, aludnánk, s kérdi: mikor fogunk már felserekeni munkára? mikor! határozotlan visszautasitom, mert az alsó Szabolcs és Hajdúkerületi protestans tanítóegylet 1870-ben megalakulva, s ugyanazon évben áldásos működését elkezdve, ugy a tavaszi részletes, mint évenként öszszeli egyetemes gyűlésén az egylet két köre egymással nemes versenyre kelve, — ha nem nagy lármával is, — de folytonosan halad kitűzött czéjja felé, mely czél rövideen ez: „az egyházmegyei terén működő tanítóknak egymással érintkezése; az ezen érintkezésből folyó eszmecsere, s gyakorlati tapasztalatok közlése folytán leendő önképzés; általában a tanítói képességeknek mind az elmélet, mind a gyakorlat terén folyvást tovább fejlesztése.” Ezen elbűnik kitűzött magas czél elérése tekintetéből együletünk minden évben, két részre u. m. dél- és északkörre oszoiva tartja tavaszi vándor gyűléseit, mely alkalommal részint a helyi, részint az önként vállalkozó tanítókat az iskolában gyakorlati tanítást szoktak tartani, melyet aztán követ a szükséges eszmecsere és más egyéb tárgyak, mint p. o. a kitűzött tettelekről értekezés és újabb tettek kitűzése stb. Öszszel pedig (az idén szept. hó 16-án) a központ H.-Böszörményben központi gyűlést szokott tartatni, hol a két kör egyvé olvadva, jegyzőkönyvet felolvassa, s így egyé másik munkásságáról tudomást véve újabb ösztön nyer a további munkásságra: ezenfelül ezen gyűléseken is a népsík, tantárgyak valamelyikéből vagy valamely paedagogiai tetteiről előszóli előadások, sőt leggyakrabban irásbeli felolvasások történeik. — Ugyancsak a fennjelzett czél elérésére mind két kör saját könyvtárral bír, ahonnan az azt igénylő bármikor kérhet a megveío könyvek közül szellemi szükségletnek megfelelő könyvet. — Igaz, hogy a könyvtárunk még most az alakulás negyedik évében is kevés számu könyvet tartalmaz, de hiszem, hogy ha az olyanok, kik népnevelésünk érdekét szívükön hordozzák, mint G. P. ur is, egy pár a czélnak megfelo könyvvel segítenék könyvtárunkat: esakhamar odaemelnék edz, a hova kell, s így a czél elérését is hathatosán előmozditáná.

A kérdésre megadtam a feleletet, melyből mindenki láthatja, hogy mi legalább nem alszunk, s ha bár nem lármázunk, nem hirlapozkizkizunk, de futunk biztosan, bátran és feltartóztatlanul kitűzött czélunk felé, mely röviden ebben határozódik: „legyen világság!”
Szt.-Mihályon, szept. 4-én 1874.

M. Lakatos Károly, *)

az alsó szabolcs- és hajdúkerületi prot. tanítóegylet ideigl. elnöke.

Nyilvános köszönet. **)

A „Szabolcs” folyó év juniusi számában leirt B.-Olaszi községben édes atyánk tiszt. Gesztelyi Nagy Istvánon történt szerencselen eset, mely ottani földbírtokos L. Ö. dühös bikája által vitértett végezh apr. 25-én, tudva van mindazok előtt, kik részint a „Szabolcs”-ot, részint ezen lapból átvett cikket a Budapestben megjelenő napi és heti lapokból figyelemmel ki sérték. Most az eseményre tartozó egyéb dolgokat mellozve, erkölcsi költéességünknek tartjuk mi, mint gyermekei — 65-dik évében levő — édes atyánknak, kik közvetlen szemelőli voltak öríási fájdalommal és szenvedéssel, nyilvános köszönetünket és legmélyebb halánkat fejezni ki tekintetes Fortmájer Ferdinánd Zemplénavármegye volt főorvosának, mint kezelő orvosnak, azon mely tudományossággal, tiszta lelkiismerettel, és mondhatni egész odaással tanusított gyógykezeléseért, melyet édes atyánk iránt elkövetett s mint ma már a következés igazolja, legszebb sikerrel; mert daczára, hogy 64 évet betöltött gyenge, beteges férfi volt már a szerencsésen esett előtt is; daczára, hogy a dühös állat ágyékánál hat véredényt felszakított, daczára, hogy mellét, gyomrát összeretére s lábait összeraptotta; bár a rendkívüli véresztés és a 64 év követeztében még egy kissé gyenge; de kigyógyult s

*) Tárgyalmasz miatt e választ csak most adharjuk. Részint arról is orvendunk a fel ilagostásnak. Minthogy azonban a megyének két lapja is: czélos, sőt szükséges, hogy az egylet működéséi nyilvánosságra hozassanak időnként mársak a példadadás vonz. szempontjából is. Szek.

***) Mind azon lapok tiszt. írt szerkesztőit kérjük ezen nyilatkozatnak helyt adni, a kik fentebb jelzett közlöményt lapjaikla átvették.

A fentitak.

felépült anyira, hogy lelkeszi hivatala folytatására képes.

Uram! Isten után öné a dicsőség, mert elurát tett, ami az orvosi tudomány és praxis minden előrehaladottsága mellett is mindazok előtt, kik ez iszonyu csapad közvetlen szemelőli voltak, sőt számos orvosok nyilatkozata után is egyelőre hihetlennék látszott.

Önök az atyánk részéről anyagi jutalom nem adatott; mert azt sem várta, sem nem akarta, azt mondván: „elég jutalom lesz nekem az, ha visszaadhatom az életnek.”

Uram! Önök, a ki különben is anyagiilag gond nélkül élhet — szebbet és többet adunk, mint e téren adhatunk volna, — azvuk erkölcsi jutalmat, adjuk elismerésünket, adjuk szives tiszteletünket és mély hálankat.

S egyútesen forró imával kérjük a mindenhatóat, hogy adjon önnek hosszú életet, békességet és boldogságot, hogy a szenvedő emberiség még számos éveket át bizalommal folyamodhassék mely tudományossággal párosított tiszta lelkehez és jóindulatához.

Fogadják meg egyszer legmélyebb tiszteletünk és halánk szives kifejezését.

B.-Olaszi, 1874. szept. 10.
Tekintetes orvos urnak

alázatos szolgáló:
Gesztelyi Nagy Lajos mk.,
pircsei ref. lelkész.
Gesztelyi Nagy István, mk.,
ibrányi ref. segédlelkész.
Gesztelyi Nagy Kálmán mk.,
VIII. gimn. oszt. tanuló.

UJDONSÁGOK.

— Lapunk má szama pár napot késett, mivel a nyomtatást Debreczenben kellett eszközölnünk. A debreczeni részvénynyomda jó hire, neve biztosíték nekünk s olvasóinknak arra nézve, hogy a „Szabolcs” ezental nemcsak csinos kiállításban, hanem pontos a is fog megjelenni. Lapunk a nyomdavaltozás miatt jelen meg a szokotnál kisebb alakban, de ez a jövő évnegyedben bőven kipótolatik.

(v) **Képviselati gyűlés szept. 15. 1874.** E gyűlésben érdekes, de egyszersmind szomorú eset fordult elő, ugyanis a „Sz. H. Közlöny” 41-dik számában azon vád dobja a képviselotek szembébe; hogy ott vannak egyesek, kik szándékosan csinálják a zavart, hogy a zavarosban halászhatnak, más szóval, hogy meglapják a várost. E vád melyen sirté a képviselot minden önértetes tagjának erkölcsi érzetét, miért is azon czébból, hogy nyilvánosságra jöjjön, kik azok, kik e képen a város érdeke ellen dolgoznak, Lukács Odón képviseloti tag azon indítványt tette, ki már előbb hirilapilag is felvonta erre a „Sz. H. K.” szerkesztőségét, — hogy keressetek meg a „Közlöny” szerkesztősege az iránt tisztelettel, hogy mondják ki, kik azon öbanoszonlós, zavarosban halászó képviseloti tagok, hogy azokat sújtsa a közvélemény és törvény szigora. Ez indítvány azonban folyó vitára adott alkalmat, nem azért, mintha abban mindnyájan meg nem egyeztek volna, hogy e roszhiszemű rágalom visszatörést igényel, hanem egydől aztért, hogy a visszatörési módozataira nézve különbözők voltak a vélemények. — Némelyek sajtóperit ajánltak, mások annak ellene mondtak azért, mivel az esküdtszék tapasztalat szerint nem mindig van az igazság mellett, mire Lukács Odón indítványt tette kijelenté, hogy ő a sajtóhatóságok csak akkor látja szövökésenek, ha a „Közlöny” szerkesztősege; „mit feltenni sem lehet”, nem nyilatkoznék, majd azon ellenvetésék, hogy az országgyűlést, a miniszteriumot is rágalmazzák, kijelenté, hogy ott jöhnetek elő oly politikai tekitetek, melyeknek feltárása káros, vagy veszélyes lehet, — de meg ott vannak a gyorsírók, a legnagyobb nyilvánosság, kiki meggyőződhetik valakinek állásponnya felől, végre, ha valaki eltírta a rágalmatzatát, az nem formál kötelezettséget arra nézve, hogy a képviselot hasonlít cselekedjék. Végre fentebbi indítványt azon módosítással, hogy az is kérdeszték meg a „Közlöny” szerkesztőségét, szándékos sértés akart-e és lenni, — elfogadtatott. Szükségesnek láttuk e tényt ily körülményesen leírni, mert az egészet a Sz. H. Közlöny iszonyu elferditésekkel adta, minden bizonyony azért, hogy a maga malmára hajtsa a vizet. — Ezután azonnal a Weinberger Róza ügye vétettét tárgyalás alá. A megyei bizo tmány ez ügyben, miután a fellebbezés hiányosan terjesztett fel, a képviselot határozatát megsemmisítve, Weinberger Rózát a bérletbe visszahelyezendőnek ítélte. A képviselot az ügyet a miniszteriumhoz felebbezte. A Czupra Endrét felmentő s Micek Józsefre vonatkozó megyei határozatok tudomásul vétetk. A jövő évi költésvezetés felterjesztését a miniszterium megfúrgetvén, annak tárgyalása októberre halasztatott. Ugyan e gyűlésre ki lett tűzve tárgysorozat szerint az evang. egyház azon kérsé, melyben az alapítványi kamatok felebbelemést czélozza, s melyre nézve három szakosztály különféleképp nyilatkozott, azonban ez ügy időhány miatt jövő gyűlésre halasztatott.

(=) **Rendkívüli megyebizottmányi gyűlés tartatott** f. hó 14-kén a megyei kikérekített czélio miniszteri rendelet tárgyában. A megyebizottmány általában azon előbbi határozata mellett marad, mint hogy a megye szétlatabolásának ellent mond, minthogy pedig a miniszteri terv szerint kikerekítendő községek legnagyobb része a megye szétlatabolása ellen nyilatkozott: e határozatoknak a miniszterium előtt leendő nyilvánításával egy nagy számu s tekintélyű küldöttséget bízott meg. — Szabolcsmege is érdeklí a hir, hogy Debreczenben hétfön, szept. 21. a megyevalkítás kérdésében

vagy értekel tartatott, melyen Szabolcsmegyéből is voltak jelen. Itt határozott, hogy — Hajdumegyének Debreczen székhelyiely alakítása iránt a kormányhoz felirat intézték.

* **Aktóber 6-kán Aradon tartandó honvédsülésre** szándékozó 48—49 ki honvédek felhivatnak, hogy szándékaikat személyesen, vagy levélben Krasznay Gábor volt honvédszázadosnál Nyiregyházán, hogy az elszállásolás iránt a kellő lépések megtétezhessenek, haladéktalanul jelentsék be. E időben fog megtartani ott, mint köztudomásra van adva, az a r a d i v é r t a n u k gyásznapelye is.

* **A Tisza-szabályozó társulat tisztújító gyűlését** f. hó 15-kén tartotta meg Nyiregyházán a városháza nagytérben. Elnökül ismét Gróf Lónyai Menyhért ur, pénztárnokul: Káldi János dombrádi birtokos, választmányi tagokul: Gonda Balázs, Bata Ignác, Herczeg László, Elek Pál, Székely Benedek, Pilisy László, Szikszai Pál, (gávai) Bleuer Mór, Ferenczi Emil, Szalanczi Ferencz, és Simák János választattak meg.

* **Blaú Gyula**, ifju hegedűművész hazánkba, ki ugy a honi, mint a külföldi lapok tudósításai szerint kedvező figyelmet érdemel, folyó hó 24-kén Nyiregyházán hangversenyt szándékozik tartani, részben játékon czélra, többek közreműködésével, kik között, — mint értesülünk — Báthi Berta k. a. is fellépnd. Sok sikert a nemes czél érdekében.

+ **Most vettk a gyászírt**, hogy megyénk közkevdességű főjegyzője Korányi Miklós ur szeretett neje folyó hó 18-án rövid, de súlyos betegség után jobb létre szenderült. Igaz részvétel osztozunk a férjnek és családapának mély fájdalomában.

(1) **Czakóné Irma jutalomjátéka** szept. 22-én leend. E kedves, kedélyes művésznő, ki városunk közönségét annyiszor megriktatta s megnévetette kitünő játékaival, kinek játéka mindig öntudatos, szorgalma hasonlíthatlan, minden ajánlásunk nélkül hiszszük, hogy tömött háznak fog örvendni! Hátha még megszuggjuk, hogy nevezett művésznő az alk.-lomal meg kitünő darab szinre hozatalán fáradozik, hogy annál inkább meglepje s kielégítse a közönséget?!

(K) **Kovács Mór jutalomjátékai**, mely folyó hó

24-én leend, Csepregi „Magyar fiuk Bécsben” című 3 felvonásos vígjátékát választá. Kovács Mór a Mannsberger színtársulatának egyik tehetséges tagja. Nagyobb jelentőségű szerepe ugyan még ez alkalommal nem igen láttuk, azonban játékaik így is dicsérolég emlegethetjük. Reméljük, hogy jutalomjátéka alkalmával meg fogja lepni a közönséget. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

(X) **Vasuti szerencsétlenség**. F. hó 18-dikán hajnalban egy tehervonat, mely Debreczen felé indult, a 4-ik órháznál a sinekről lesiklott, mint halljuk, négy kocsi zuzatott össze, sérülés, vagy halál, szerencsére nem történt. — A szerencsétlenség oka az volt, hogy a pályán összebéklyözva két ló feküdt, mely természetesen a mozdony által összezuzatott.

— **Körözvény**. Tekintettel ama valóban szembeötölő körülményre, hogy Magyarország fővárosa a külfölddel való nagy kiterjedésű üzleti és magán összeköttetései daczara nyilvános fordító intézettel mai napig sem bír, — minek folytán az illetők külföldi levelezéseiket leggyakrabban csak túlzott díjazás mellett s akkor is legtöbbnyire illetékelen kezek által eszközöltetni, vagy nagyobb mérvű összeköttetések mellett jelentékeny díjazással külön levelezőket alkalmazni kénytelenek:

Alólírott több oldalról vett buzdítások folytán f. é. július hó 1-én a t. központi utca 3. sz. alatt külföldi válogatott erők közreműködésével „Központi fordító-irodát” nyit.

Ezen iroda elfogad mindennemű fordításokat bármily europai nyelvre és viszont; továbbá akár az üzleti vagy hivatalos akár pedig a magán életbe való bármienemű eredeti levelezéseket a külfölddel; ágyiratok, kérvények sat. szerkesztését, ugyszintén bármily irányú önálló művek sat. styláris átvizsgálását s javítását lehetőleg mérsékelt díjazás mellett késedelem nélkül eszközli.

Miután alólírottat abbeli működésében mindenkor a tiszta lelkiismeretesség, feltétlen pontosság és előzékenység fogja vezetni, viszont reméli batorodik, miszerint törekvése ugy a t. üzleti-czégék, valamint a művelt közönség nagybecsű bizalma és pártfogásával találkozzon.

Végül pedig a t. czégek különös figyelmébe ajánlom, miszerint az üzleti-levek lefordításánál igényelt pontosság- és titoktartásért biztos jövőre számító vállalatom komoly

czélja kezeskedik. Budapestén, 1874. június hó 30-án. Teljes tisztelettel Györök Léo Gy.

* **Kiss József** szabolcsmegyei s hajdúkerületi tanfelügyelő táblázatos kimutatást készített a kerületi népnevelésügyi állapotáról, mit annak idején bővebben ismertünk. Most csak annyit jegyzünk meg, hogy a kimutatás már sajtó alatt van. E tekintetben derék tanfelügyelőnk utóiró. Ohajtható volna, hogy a hazai tanfelügyelők követnek e példát, mert csakis így nyerhetik a b i z t o s é s a l a p o s tájékozást népnevelési ügyünk felől.

* **Több naptárt** vetünk mutatványul a „Franklin-társulat”-tól, a jövő 1875-ik évre. Ismertetését közelebbi számunk hozza.

* **Megyéinkből** a debreczeni kertészeti egyletnek több tagja van. Figyelmeztetjük az érdekletteket, hogy a nevezett egylet nem sokára kiadja csemete jegyzékét. Jó lesz előre gondoskodni.

NEMZETI SZÍNÉSZET.

(=) Szombaton szept. 12. Szép Heléna — Offenbach operettje. Pauvre belle Heléne! még Nyiregyházán sem szerez többé „telt házat.” A czimszerepben Czakóné csinosan és kellemesen énekel, bár ugy vetül észre, nem volt eléggé disponálva. Erczi (Páris) tiszta csengésű rokonszenves hangjával tánt ki. Még Csátárt és a mindig kedves Zádornét emlíjük. Püspöki (Menelaus) játékaért dicsérolnd, arról persze koránt sem tehet, hogy a „sors keze” énekelni kényeszeríti. A hetvenkedő, tolakodó Achilles, másból megneveteti a közönséget; Fehérvári szerepének komikai oldalát fel nem fogta. A sok anachronismus: névjegy, magas tetejű kalap, vater-mörder, frakk, óra, lorgnette mulattató volt. Viola tous!

Vasárnap „Az egri szép napokat” — elmosta az eső. Mint halljuk az előadás a terebmen történt kevés közönség előtt. (Következő napokról jövő számunkban)

Felolós szerkesztő: LUKÁCS ÖDÖN.

H I R D E T É S E K :

Hirdetmény.

Az egri főkáptalan tiszamelléki birtokán 1000 drb ürü, a tikosi pusztán 230 drb anyajuh, és 35 drb gulyabeli tinó-marha, mint vágni való feljavított jószág, eladó.

Értekezhetni végette Egerben a jószágigazgatóságánál.

Eger, aug. 18. 1874,

Simkovicz Imre,

3—3 jószágigazgató.

A tyrolikáposztavágó

ez évben is meglátogatja Nyiregyházát a jövő első napjaiban, mit is a helybeli, valamint vidéki t. cz. közönség tájékozhata végett, czennel siet köztudomásra juttatni. Előleges bejegyzéseket elfogad: Dobay Sándor könyvnyomdája.

Arverési hirdetés.

Néhai Napkori János hagyatékához tartozó királytelki egy nyilas szőlő f. évi szeptember hó 30-kán délután 3 órakor, a városházánál nyilvános árverés utján, az illető örökösök kívánataéhoz képest, el fog adatni.

Kelt Nyiregyházán, 1874. szept. 4-kén tartott árvaszéki ülésben.

Kmethy István,
árvaszéki jegyző.

Arverési hirdetés.

Néhai Makranzei György után maradt 1 hold és 400□ ölnyi szántó föld, f. é. szeptember hó 26-dik napján délután 3 órakor, a városháza udvarában, nyilvános árverés utján, el fog adatni.

Kelt Nyiregyházán, 1874. augusztus hó 7-én tartott árvaszéki ülésben.

Kmethy István,
árvaszéki jegyző.

Haszonbérlet.

A Tamási-pusztán Debreczentől s a hadházi indóházától két órányira fekvő 300 hold területű tagos birtok 3 évre haszonbérbe kiadó, el van látva mindenféle gazdasági kényelmes épületekkel; a birtokkal vetések is adatkak által, a bérbevevő szénát, szalmát, jármos ökröket s heverő marhákat is vehet át készpénz fizetés mellett — A feltételek iránt értekezhetni alólírott tulajdonossal a helyszinén.

Kriston Dienes.

Birtokeladás vagy bérelés.

Draskóczy Sámuelnek mintegy 485 holdat tevő, ugynevezett Benkó-féle tanya, kedvező feltételek mellett, — örök áron eladó, vagy 3 évre haszonbérbe kiadó. — Többet a tulajdonosnál Nyiregyházán. —

(0—6)

Haszonbéri árverés.

A néhai Naményi Gábor hagyatéki tömegéhez tartozó, s az uj-fehértói határban az ugynevezett Micskén fekvő — egyszer 50 holdnyi és egyszer 120 holdnyi területű részirtokok, a folyó évi szeptember hó 21-ik napjának d. u. óráiban Ujfehértó város házánál meg-ejtendő önkéntes árverésen egy évre a legtöbbet ígérőknek ki fognak adatni.

Az árverési feltételek ügyvedem tek. ifj. Krudy Gyula urnál Nyiregyházán megtekinthetők.

Naményi Antal,

mint a néhai Naményi Gábor h. tömege t. zárgondnoka.

Arverési hirdetés.

A nyiregyházi kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírré tetetik, miként Fich Herman esődtömögéhez tartozó s a nyiregyházi 2879. sz. telekjegyzőkönyvben A + 1. sorozám a. bevezetett belső telek, miután a folyó évi július 1-ső napján megtartott árverés a felmerült szabálytalanságok miatt hivatalból megsemmisített, a folyó 1874. évi október hó 19. napján d. e. 10 órakor ezen királyi törvényszék hivatalos helyiségében tartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőknek becsaron alól is el fog adatni.

Kelt a nyiregyházi kir. törvényszék telekkönyvi osztályának 1874. évi augusztus 29. tartott üléséből.

Papp László

s. tkvezető.

1—3.